

1. Donald Sheff, Letter to the New York Times, Jan. 12, 1988

Isidor I. Rabi, the Nobel laureate in physics who died Jan. 11, was once asked, "Why did you become a scientist, rather than a doctor or lawyer or businessman, like the other immigrant kids in your neighborhood?"

His answer has served as an inspiration for me as an educator, as a credo for my son during his schooling and should be framed on the walls of all the pedagogues, power brokers and politicians who purport to run our society.

The question was posed to Dr. Rabi by his friend and mine, Arthur Sackler, himself a multitasking genius, who, sadly, also passed away recently. Dr. Rabi's answer, as reported by Dr. Sackler, was profound: "My mother made me a scientist without ever intending it. Every other Jewish mother in Brooklyn would ask her child after school: 'So? Did you learn anything today?' But not my mother. She always asked me a different question. 'Lizzy,' she would say, 'did you ask a good question today?' That difference - asking good questions - made me become a scientist!"

The Questions of the Haggadah

2. Devarim 6:20; Shemot 12:26-27; Shemot 13:14; Shemot 13:8

- כִּי־שִׁאֲלֶךָ בְּנֶךְ מָה הָעֲדוֹת וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה ד' אֱלֹהֵינוּ אֲתָכֶם:
- וְהָיָה כִּי־יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם בְּנֵיכֶם מָה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם: וְאָמַרְתֶּם זָבַח־פֶּסַח הוּא לַד' אֲשֶׁר פָּסַח עַל־בְּתֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנִגְפוֹ אֶת־מִצְרַיִם וְאֶת־בְּתֵינֵנוּ הִצִּיל נִיקֹד הָעַם וַיִּשְׁתַּחֲוּ:
- וְהָיָה כִּי־שִׁאֲלֶךָ בְּנֶךְ מָה־זֹּאת וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ ד' מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים:
- וְהִגַּדְתָּ לְבְנֶךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּעֶבְרַת זֶה עָשָׂה ד' לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם

- When your child asks you tomorrow, saying, "What are the testimonies, statutes and laws which HaShem, our Gd has commanded you?" And you shall tell your child, "We were slaves to Pharaoh in Egypt, and Gd took us out..."
- And it will be, when your children will say to you, "What is this service to you?" And you will say, "It is a Pesach offering for Gd..."
- And it will be, when your child will ask you tomorrow, saying, "What is this?" And you will say to him, "With a mighty hand, Gd took us out from Egypt, from the house of slaves."
- And you shall tell your child on that day, saying, "Because of this [ritual], Gd acted for me when I left Egypt."

3. Talmud, Pesachim 108b-109a

תנו רבנן: הכל חייבין בארבעה כוסות הללו, אחד אנשים ואחד נשים, ואחד תינוקות. אמר רבי יהודה: וכי מה תועלת יש לתינוקות ביי? אלא, מחלקין להן קליות ואגוזין בערב פסח, כדי שלא ישנו, וישאלו.

Our sages taught: Everyone is obligated in the four cups of wine – men, women and children. Rabbi Yehudah said: Of what benefit is wine for children?! Rather, we distribute dried grain and nuts to them before Pesach, so that they will not sleep and they will ask questions.

4. Shulchan Aruch, Orach Chaim 473:6-7

ואז יצוה להסירם מעל השלחן ולהניחם בסוף השלחן כאלו כבר אכלו, כדי שיראו התינוקות וישאלו. מוזגין לו מיד כוס שני, כדי שישאלו התינוקות למה שותים כוס שני קודם סעודה.

The leader should then instruct them to remove the matzah from the table and leave it at the end of the table as though they had finished eating, so that the children will see it and ask. They pour a second cup of wine immediately, so that the children will ask why we drink a second cup before the meal.

5. Tosafot to Pesachim 115b **כדי**

ומתוך כך יבא לישאל בשאר דברים. אבל במה ששאל למה אנו עוקרין השלחן לא יפטר ממה נשתנה. וההיא דאביי [ששאל על עקירת השלחן] לא פ' הגמ' אלא תחלת שאילתו.

As a result of this [noticing the table], he will come to ask about other matters. But asking why we move the table will not exempt him from *Mah nishtanah*. And regarding Abbaye's [question about moving the table], the gemara only brought the start of his question.

6. Talmud, Pesachim 114b

בעינן תרי טיבולי כי היכי דליהוי ביה היכירא לתינוקות.

We require two dippings, so that it will be recognizably different for the children.

7. Rabbi Yechiel Michel Epstein, Aruch haShulchan Orach Chaim 473:18

ואף מי שאינו נזהר בכל השנה בטיבולו במשקה ליטול ידיו בפסח יטול ידיו שהרי כמה שינויים אנו עושין בליל זה

Even one who is not careful to wash for items that have been dipped in liquid during the year should still wash his hands on Pesach [for *karpas*], for we perform various unique actions on this night...

8. Talmud, Pesachim 109a

חוטפין מצות בלילי פסחים, בשביל תינוקות שלא ישנו.

Rabbi Eliezer said: We grab the matzah on the night of Pesach, so that the children will not sleep.

9. Talmud, Pesachim 116a

חכם בנו - שואלו, ואם אינו חכם - אשתו שואלתו. ואם לאו - הוא שואל לעצמו. ואפילו שני תלמידי חכמים שיודעין בהלכות הפסח - שואלין זה לזה.

If one's child is wise, the child asks him. If the child is not wise then one's spouse asks him. If not, he asks himself. Even two Torah scholars who know the laws of Pesach ask each other.

10. Rabbi Yechiel Michel Epstein, Aruch haShulchan Orach Chaim 473:21

...ואם אין לו בת תשאלנו אשתו או אחר היושב על השלחן ישאלנו מפני דהתורה הקפידה שעניין זכירת יציאת מצרים בלילה הזה תהיה

ע"י שאלה ותשובה אך אם אין מי שישאל שואל ומשיב לעצמו וכשיש שואל א"צ הוא להגיד המה נשתנה אלא מתחיל עבדים היינו

...And if he lacks a daughter, his wife or another at the table should ask him, because the Torah requires that the recall of the exodus from Egypt on this night be via question and answer. But one who has no one to ask should ask and answer himself. And when someone does ask, then he need not recite the *Mah nishtanah*, but he may start with "We were slaves".

11. Rambam, Mishneh Torah, Hilchot Chametz uMatzah 8:2

ומזגין הכוס השני וכאן הבן שואל, ואומר הקורא מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות

And they pour the second cup, and here the child asks, and the reader says, *Mah nishtanah*...

12. Rabbi Meshulam David Soloveitchik, cited in Haggadah Shai laTorah pg. 99

אינו קיום הנעשה בבן, אלא הוא חיוב המוטל על האב לקיים את המצוה הזו ע"י הבן, אך המצוה כשלעצמה היא של האב

The fulfillment is not the son's; it is a duty of the parent, to fulfill the mitzvah via the child, but the mitzvah itself is the parent's.

Why is questioning so important for the Pesach Seder?

13. Talmud, Pesachim 115b

אמר שמואל: לחם עני - לחם שעונין עליו דברים.

Shemuel taught: '*Lechem oni* (Devarim 16)' means 'Bread upon which we answer (*onin*) many things.'

14. Rabbi Tzvi Elimelech Shapira of Dinov, Derech Pikudecha 21:Chelek haMaaseh 3

הדבר שבא על ידי שאלה בא הענין ברוב הדברים מסודר ומתוק לחדך ונקבע ביותר בנפש. הלא תראה כמה מהחברים אשר ירצו לחבר איזה ענין רחב ומתייראים פן לא יקובלו הדברים לאוזן העניין ולשכל מחמת קוצר המשיג ועומק המושג באורך וברוחב, אזי לתקן זה חיברו הענין בדרך שואל ומשיב

That which comes via questions can convey many ideas in a manner that is orderly and sweet for the palate, and it will be more established in the soul. You see that many authors, who wished to write of a broad subject and feared that their words might not be accepted by the ear and the mind because of the limitations of the listener as well as the depth, length and breadth of the subject, dealt with this by writing of the subject in the form of questioner and responder...

15. Rabbi Yaakov Krantz of Dubna (Dubna Maggid), Sefer haMidot, Chapter 6

כמו שלא יערב אכילה בלא רעבון הקודמו, כן לא תערב התשובה בלתי אחר הפלגת השאלה:

Just as food will not be sweet without prior hunger, so an answer will not be sweet unless it follows a great question.

16. Rabbi Yitzchak Mirsky, Haggadat Hegyonei Halachah, pg. 22

מקום שאתה מוצא גזירה ושיעבוד אין שם שאלות, שאין שאלה אלא במקום שיש חירות. עבד המשועבד לאדוניו נאלם פיו משאלה.

Where you find edicts and slavery, there are no questions, for questions are only where there is freedom. A slave who is bound to his master – his mouth is sealed from asking questions.

17. Avraham's question Bereishit 15:8

18. Moshe's questions Shemot 3:11, 3:13, 4:1, 4:10, 4:13, 5:22-23

19. The nation's questions Shemot 14:11-12, 15:24, 16:3

20. Rambam, Mishneh Torah, Hilchot Chametz uMatzah 7:6

בכל דור ודור חייב אדם להראות את עצמו כאילו הוא בעצמו יצא עתה משעבוד מצרים שנאמר +דברים ו'+ ואותנו הוציא משם וגו'...

In every generation, one is obligated to act as though he, personally, had just left Egyptian slavery now, as Devarim 6:23 says, "And He took us from there, etc."

21. The Best Technique In Sales Leads Telemarketing? Start A Conversation

<http://www.business2community.com/sales-management/best-technique-sales-leads-telemarketing-start-conversation-0628335>

[S]tart a conversation. It does not have to be a long one or anything. It just has to be easy and social enough to compel your audience to listen to what you say. And mind you, you are not telling them all the details yet. You just aim to getting a reaction from them at the start

22. The first questions Bereishit 3:1, 3:9

23. The Sparrow – <http://www.youtube.com/watch?v=U08lAYldZIE>